

Kilka statystyk odnośnie do ZHP na wsi 2020

16.01.20201

KONFERENCJA INSTRUKTORSKA MAŁKOWSKI TEŻ BYŁ ZE WSI

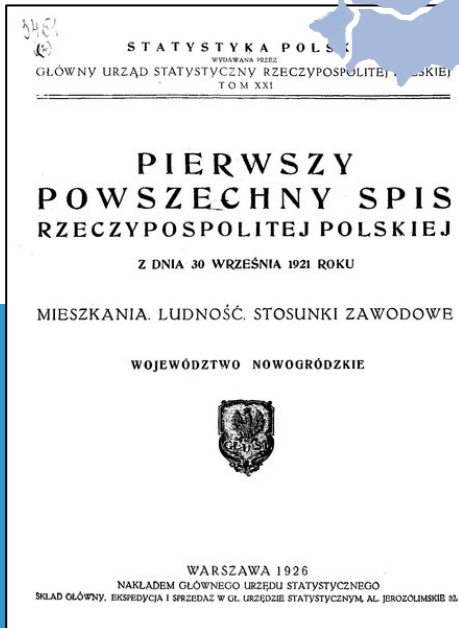
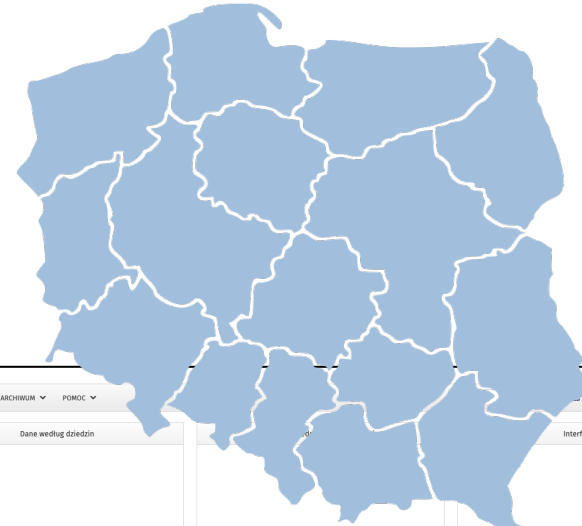
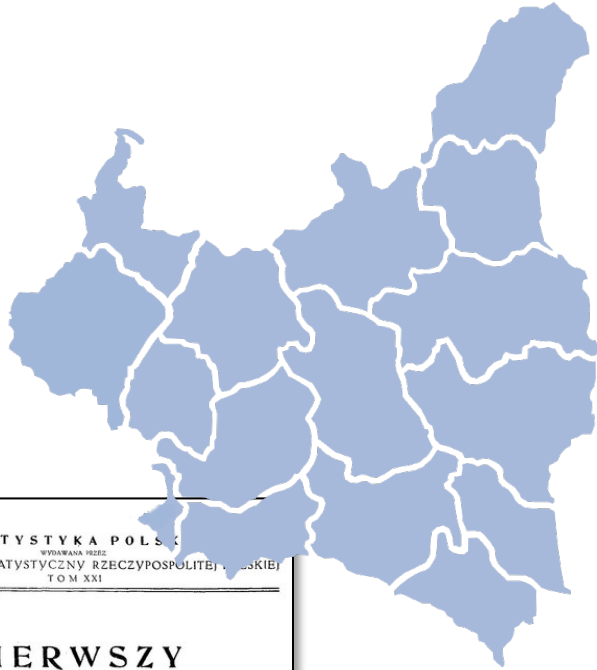
dr inż phm. Maciej Szmit

H I B

Harcerski Instytut Badawczy ZHP

Nova et vetera

Dane wg stanu na 2020.12.30

Użytkownik: Gość

Stan załadowania danych

- Dane dla roku 2020 (dane krótkookresowe)
- Dane dla roku 2019
- Dane dla roku 2018
- Komunikaty

Ankieta

Zapraszamy do wypełnienia ankiety. Państwa opinia jest dla nas bardzo ważna!

- Ostatnio aktualizowane
- Popularne podgrupy
- Pobrane podgrupy
- Linki

Dane według dziedzin

Interfejs API

Bank Danych Lokalnych jest największą w Polsce bazą danych o gospodarce, społeczeństwie i środowisku. BDL oferuje ponad 40 tys. cech statystycznych pogrupowanych tematycznie. Pierwsze dane pochodzą z 1995 roku.

- Dane i wskaźniki opisują miejscowości statystyczne, gminy, powiaty, województwa i Polski, a także jednostki zgodne z nomenklaturą NUTS: makroregiony, regiony i podregiony.
- Zasoby informacyjne (statystyki roczne i krótkookresowe) są na bieżąco uzupełniane oraz aktualizowane.
- Dodatkowe opcje: Portret terytorium, Ranking, Statystyczne wademecum samorządowa, Wskaźniki zrównoważonego rozwoju dostępne są w Dziedzinowych Bazach Wiedzy - Statystyka wielodzielnicowa - Szkoła Terytorialna BDL. Zapraszamy!

Atlas Regionów | Projekcja Terenów i Bank Danych Lokalnych | Portal Geostatystyczny | STRATEG | Olsztyński Instytut Badań Regionalnych

Copyright © 2021 Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

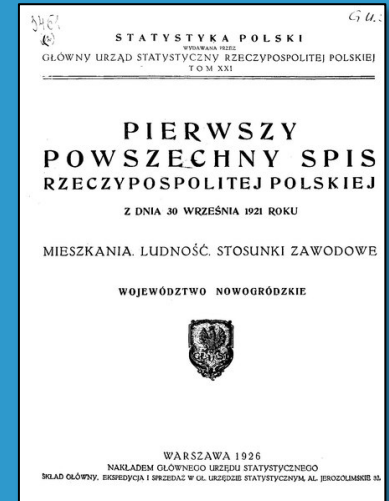
Polityka prywatności | Deklaracja dostępności

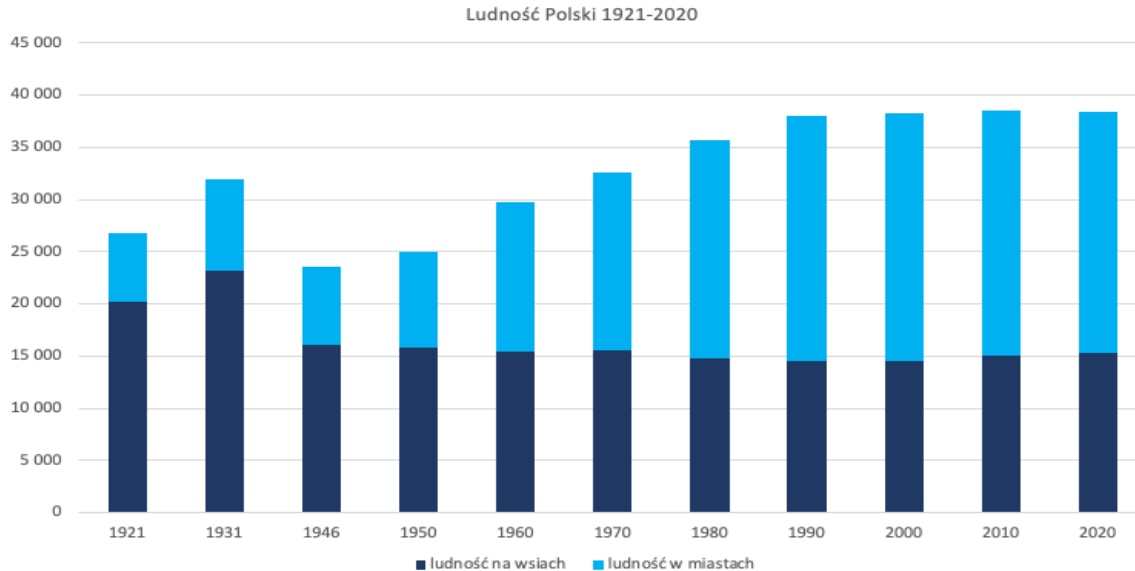
Nova et vetera

Andrzej Małkowski urodził się w roku 1888, do szkół średnich uczęszczał w Warszawie, Krakowie, Tarnowie i Lwowie, gdzie w 1906 roku otrzymał maturę i rozpoczął studia. Zmarł w 1919. Główny Urząd Statystyczny został utworzony reskryptem Rady Regencyjnej z 13 lipca 1918. Zaplanowany na rok 1920, pierwszy spis został przesunięty ze względu na trwanie wojny polsko-bolszewickiej – odbył się w 1921 roku (zaś drugi w 1931 roku). Nie objął części terenów Wileńszczyzny i Górnego Śląska. Brakujące dane oszacowano na podstawie spisów z 1919 r.

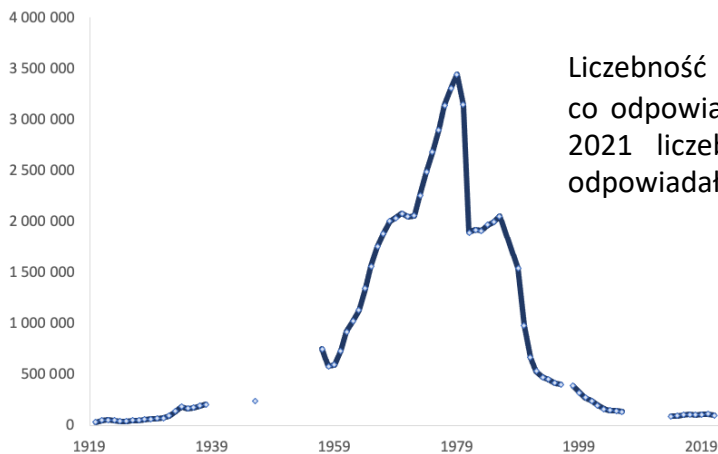
Zatem nie dysponujemy żadnymi całościowymi statystykami dla ziem polskich z czasów Małkowskiego stricto sensu.

Nova et vetera

W 1921 roku na wsi mieszkało 75% społeczeństwa, obecnie – 40%.
Mediana wieku wynosiła nieco ponad 20 lat, obecnie – nieco ponad 40 lat.

Liczebność ZHP w 1921 roku wynosiła 48239 osób, co odpowiadało 0,177% społeczeństwa. W styczniu 2021 liczebność ZHP wynosiła 95078 osób, co odpowiadało 0,251% społeczeństwa.

Miasto i wieś

Model Klaassena rozwoju miast

Urbanizacja – proces koncentracji ludności w punktach przestrzeni geograficznej, głównie na obszarach miejskich, określający także wzrost liczby ludności miejskiej i jej udziału w liczbie ludności danego obszaru, dzięki czynnikom społeczno-kulturowym, demograficznym i ekonomicznym. Urbanizacja oznacza także przestrzenny rozwój miast oraz zmianę stylu życia na miejski.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Urbanizacja>

Suburbanizacja (ang. suburb – przedmieście) – jedna z faz rozwoju miasta, polegająca na wyludnianiu się centrum i rozwoju strefy podmiejskiej. Wynikiem suburbanizacji jest rozwój infrastruktury (zabudowa mieszkaniowa, punkty handlowo-usługowe, połączenia komunikacyjne) na obszarach podmiejskich oraz tworzenie się tzw. miast-sypialni, których mieszkańcy dojeżdżają do pracy w centrum miasta.

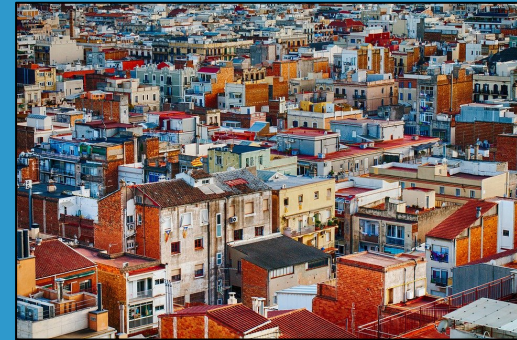
<https://pl.wikipedia.org/wiki/Suburbanizacja>

Dezurbanizacja – proces polegający na spadku liczby ludności miast w obszarach metropolitalnych oraz aglomeracjach, któremu towarzyszy rozwój oddalonych od nich małych miast

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Dezurbanizacja>

Reurbanizacja – występuje wówczas, gdy udział ludności obszaru centralnego w ogólnej liczbie ludności rośnie początkowo na skutek zahamowania tempa ubytku, a następnie wzrostu liczby ludności tego obszaru. W procesie odradzania się miasta przeważają siły dośrodkowe, w przeciwieństwie do fazy dezurbanizacji, w której dominowały siły odśrodkowe.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Reurbanizacja>

...i nie tylko

Eksurbanizacja, rozlewanie się miast (ang. urban sprawl) – proces poszerzania się miejskich terytoriów na obszary o mniej intensywnej urbanizacji, takich jak przedmieścia i obszary wiejskie (...) wynikający z rosnącego zaludnienia. W odróżnieniu od planowej suburbanizacji, jest procesem niekontrolowanym, wynikającym z popytu na nowe budownictwo i szkodzących środowisku naturalnemu praktyk deweloperskich.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Suburbanizacja>

Kontrurbanizacja – proces reorganizacji terenów miejskich zamieszkałych przez człowieka, polegający na zmniejszeniu się zagęszczenia przebywającej na tych terenach ludności oraz zmianie charakteru poszczególnych fragmentów miast na tereny typowo mieszkalne lub jednolicie przemysłowe. Proces ten występuje również w ścisłych centrach miast, z których mieszkańcy przenoszą się do dzielnic peryferyjnych, czego efektem jest zmiana charakteru centrum miasta na typowo handlowo-administracyjno-usługowe, ale pozbawione stałych mieszkańców.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Kontrurbanizacja>

Semiurbanizacja – proces przekształcania wsi w osiedla, które nie mieszczą się w tradycyjnych kategoriach wsi rolniczej lub miasta. Czasami na określenie takiego osiedla stosuje się amerykańskie określenie rurban community (połączenie angielskich przymiotników, rural – wiejski i urban – miejski). Jest to "półwieś" i "półmiasto"; osiedle, które formalnie nadal jest wsią, ale zdecydowana większość mieszkańców nie jest zatrudniona w rolnictwie.

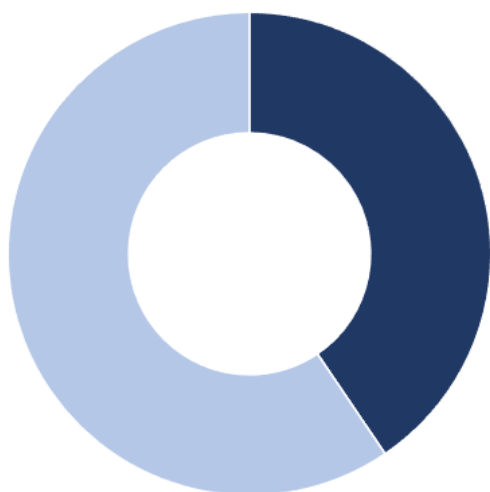
<https://pl.wikipedia.org/wiki/Semiurbanizacja>

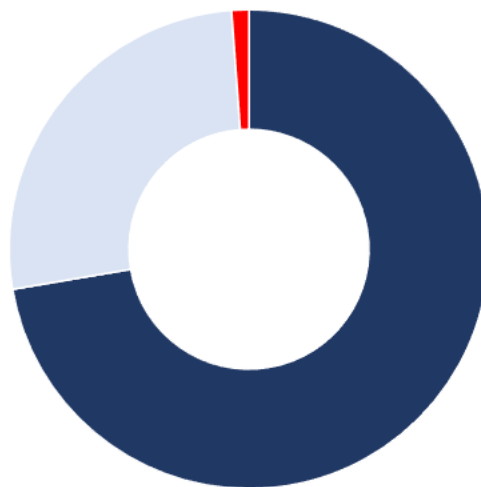
H I B

Potencjał (szkoły podstawowe)

W roku szkolnym 2018/19 (przed likwidacją gimnazjów) działało 14584 szkół podstawowych, z tego 5909 w miastach i 8675 na wsi do szkół podstawowych uczęszczało 3,0 mln uczniów, z tego na wsi 1,1 mln, a w miastach 1,9 mln Średnia liczba uczniów w oddziale w szkole wiejskiej wyniosła 15, podczas gdy w mieście 20.

- Szkół podstawowych w mieście
- Szkół podstawowych na wsi

- Uczniów w mieście
- Uczniów na wsi
- Zuchów i harcerzy ogółem

Współczynnik skolaryzacji:

brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;

netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Źródło: Informacje statystyczne Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2018/2019, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Gdańsku, Warszawa, Gdańsk 2019 (bez uwzględnienia szkół specjalnych, gimnazjów oraz szkół dla dorosłych), TIPI.

H I B

ZHP 2020 w liczbach

Uwaga!

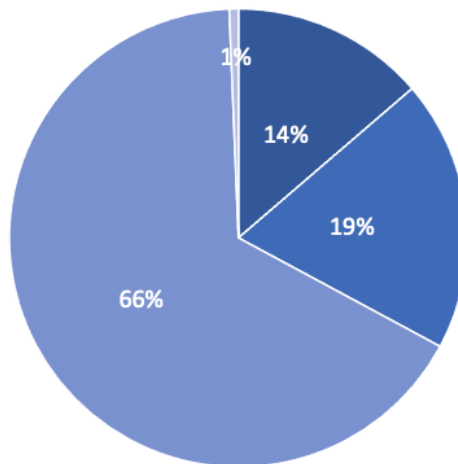
Przedstawione poniżej dane zostały w dużej mierze pozyskane z systemu TIPI, który znajduje się jeszcze na etapie dostrajania. Informacje na temat części jednostek i osób (około 20%) są niekompletne. W związku z tym pokazane dalej liczby mają charakter orientacyjny.

Korzystając z okazji prosimy: dbajcie o kompletność i dokładność danych
w TIPI

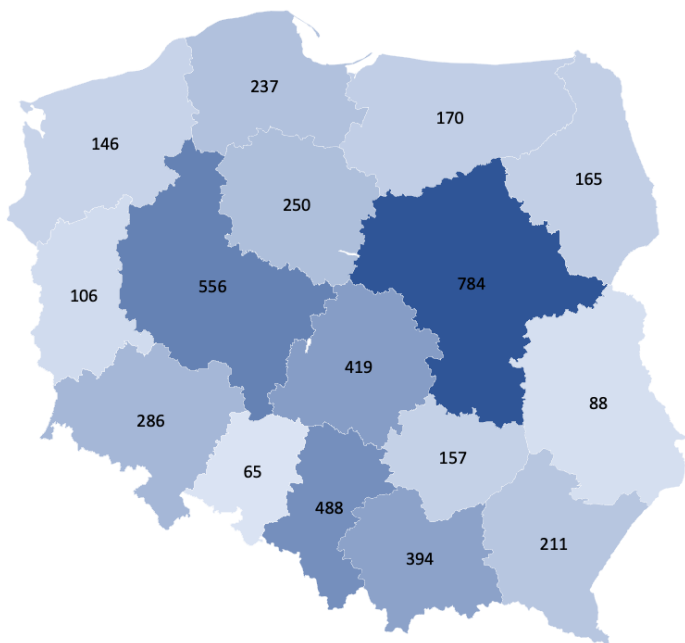

ZHP 2020 w liczbach

W ZHP działa w chwili obecnej nieco ponad 95 tysięcy osób skupionych w nieco ponad 6 tysiącach podstawowych jednostek organizacyjnych. Większość (ponad dwie trzecie) stanowią drużyny miejskie. Drużyny wiejskie (nieco ponad 1100 jednostek) stanowią 19% liczby PJO ogółem.

■ mieszane ■ wiejskie ■ miejskie ■ nie podało środowiska działania

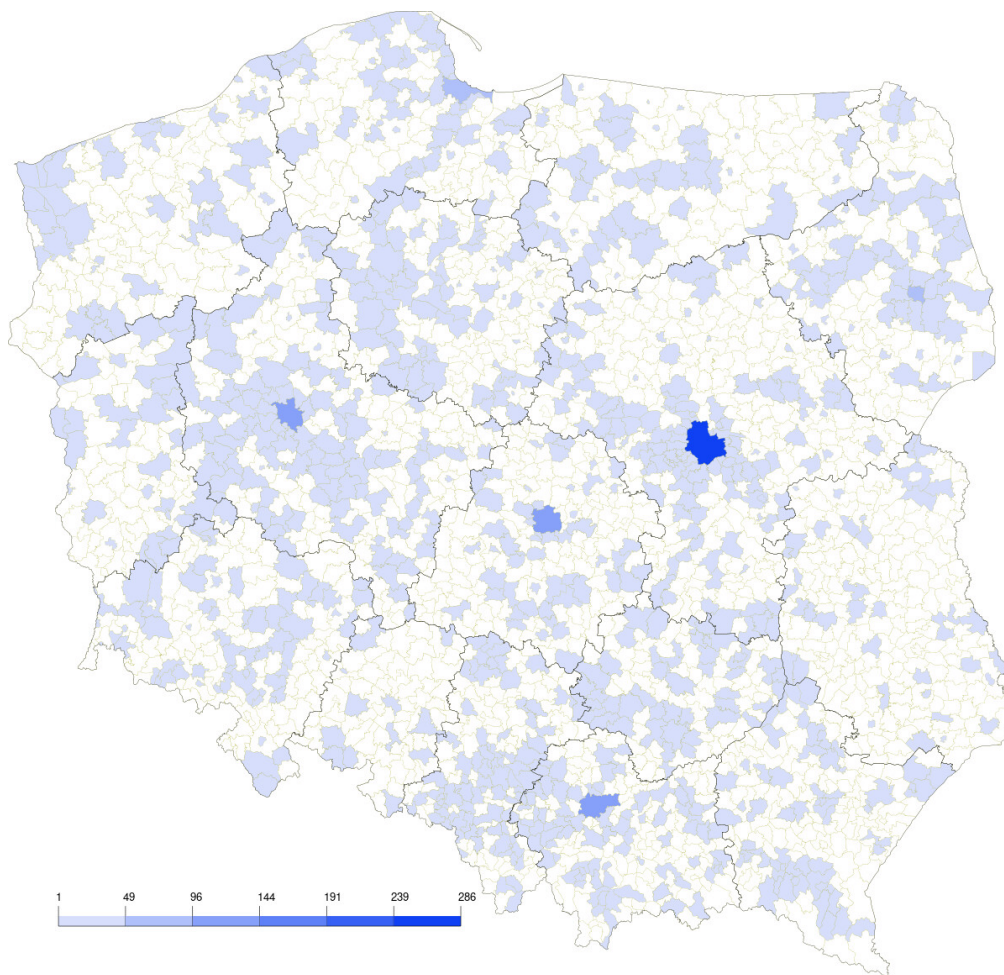
Większość (ponad 12%) PJO działa w województwie mazowieckim. Na drugim miejscu znajduje się województwo wielkopolskie, na trzecim – małopolskie i na czwartym – łódzkie. Najmniej jednostek działa w województwach: lubelskim (88) i opolskim (106).

[Dane dla około 80% PJO]

Dane wg systemu TIPI (Uwaga: nie uwzględniono części jednostek, które podały dane niepełne bądź błędne)

ZHP 2020 w liczbach

Najwięcej PJO działa w Warszawie (286), na drugim miejscu znajduje się Łódź (136), na trzecim – Kraków (131), na czwartym Poznań (129 jednostek).

[Dane dla około 80% PJO]

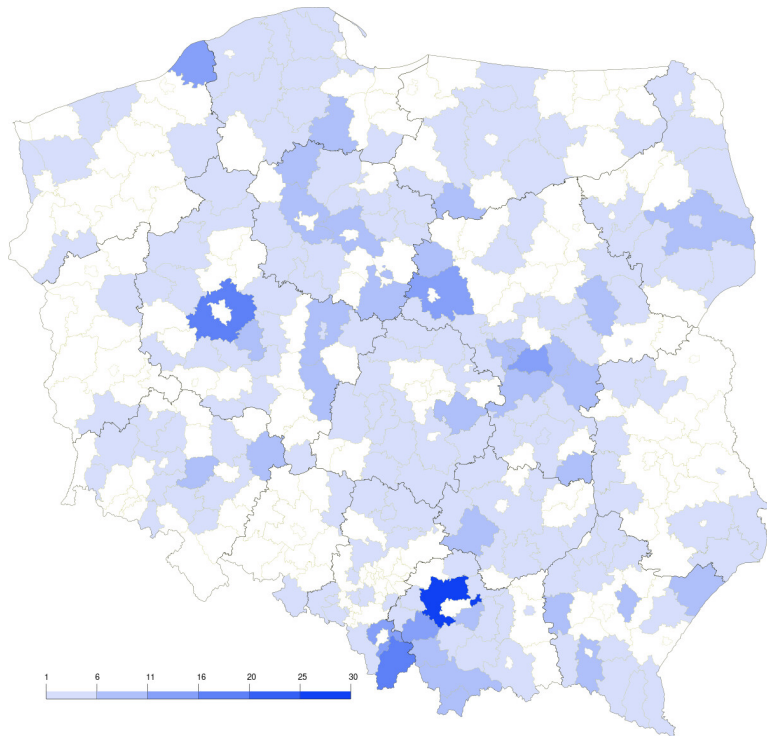
Dane wg systemu TIPI (Uwaga: nie uwzględniono części jednostek, które podały dane niepełne bądź błędne)

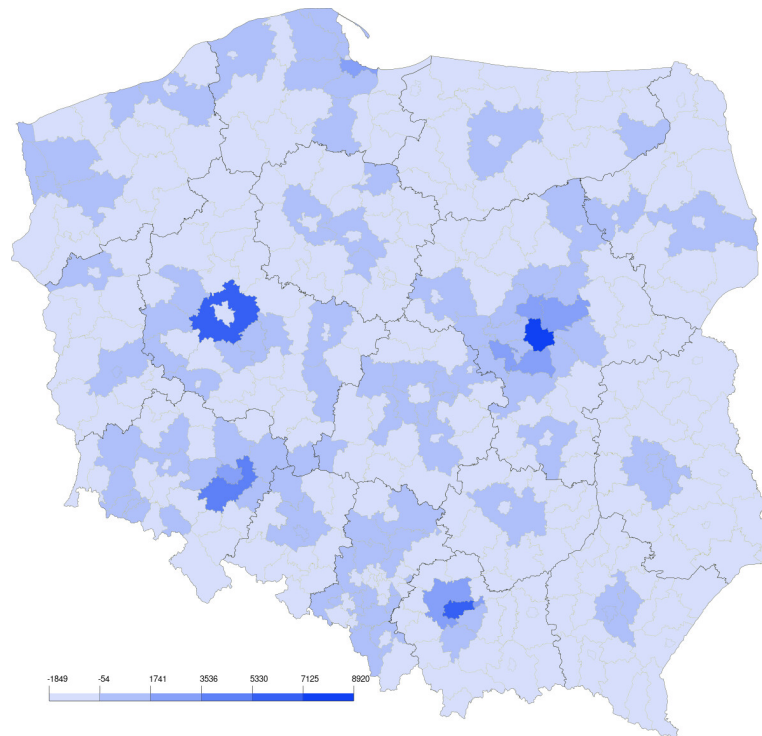
Harcerski Instytut Badawczy ZHP

ZHP 2020 w liczbach

Drużyny wiejskie (powiatami)
[Dane dla około 80% PJO]

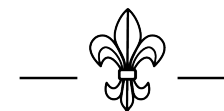

Saldo migracji (powiatami) 2019 według BDL.

Wśród jednostek wiejskich daje się zauważyć pewna liczba drużyn działających w obszarach „rurban community”. Odpowiednio 14 drużyn wiejskich w powiecie piaseczyńskim, 14 w powiecie poznańskim, 30 w powiecie krakowskim itd.

[Dane dla około 80% PJO]

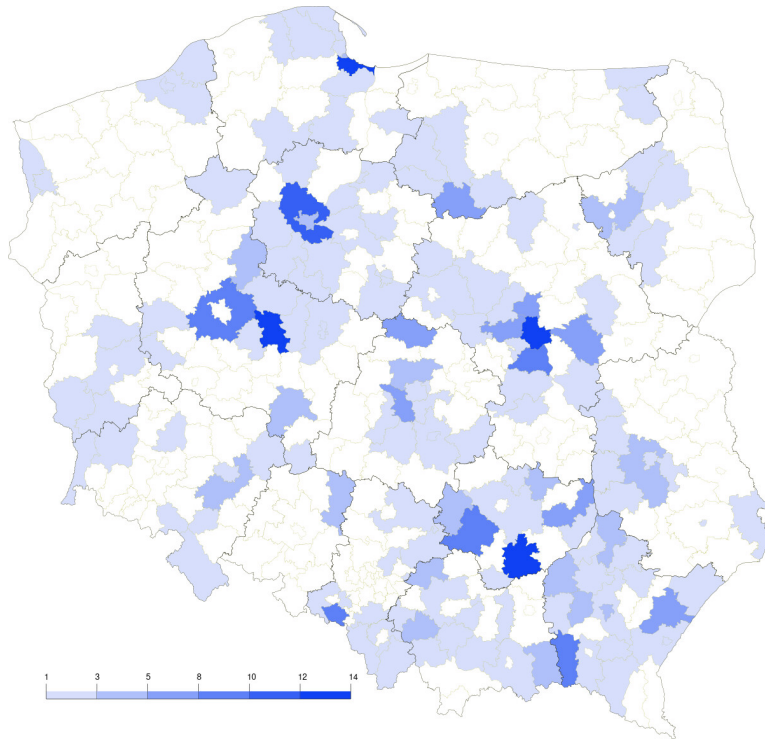

H I B

ZHP 2020 w liczbach

Drużyny mieszane (powiatami)

[Dane dla około 80% PJO]

Podobną sytuację można – co jest raczej oczywiste - dostrzec wśród części drużyn mieszanych.

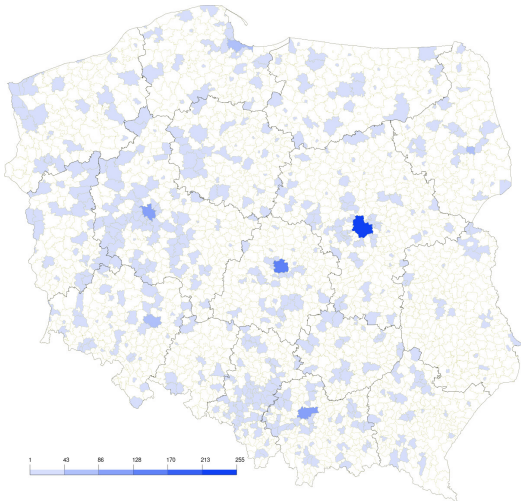
Można tu dopatrywać się, być może, wpływu zjawiska migracji z aglomeracji do okolicznych wsi i mniejszych miast “sypialni” (semiurbanizacji). Zjawisko to wymagałoby dalszych badań, może się bowiem okazać, że część drużyn “wiejskich” jest raczej drużynami o charakterze miejskim działającymi w miejscowościach nie mających praw miejskich. Jednostki takie stanowią jednak mniejszość wśród jednostek wiejskich.

Warto też zwrócić uwagę, że - według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. - współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (dzieci w wieku 7–14 lat) na obszarach wiejskich wyniósł 79,2%, zaś dla miast 105,4%, co wynika z tego, że część uczniów z obszarów wiejskich jest dowożona do szkół w miastach, a więc mogą zdarzyć się sytuacje, że zuch czy harcerz mieszkający na wsi będzie działał w drużynie w mieście.

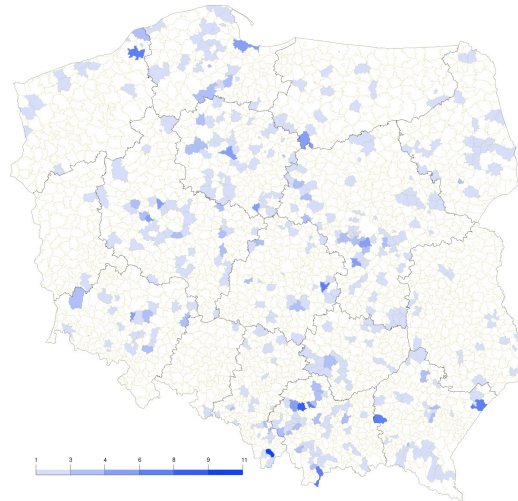

H I B

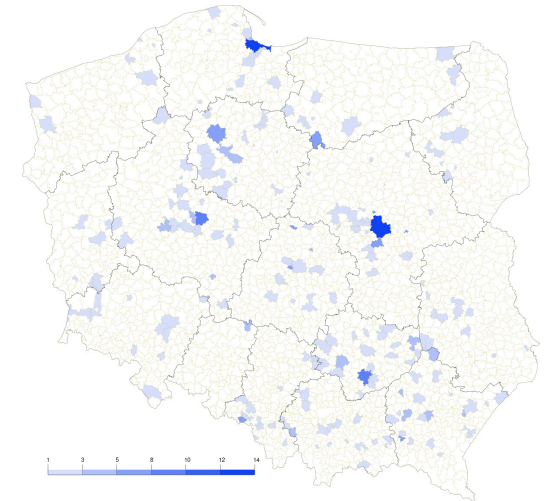
ZHP 2020 w liczbach

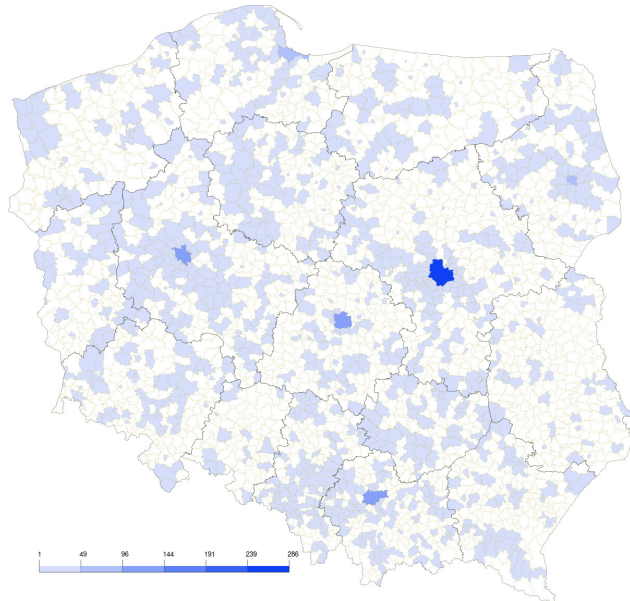
Miejskie [Dane dla około 80% PJO]

Wiejskie [Dane dla około 80% PJO]

Mieszane [Dane dla około 80% PJO]

Wszystkie PJO [Dane dla około 80% PJO]

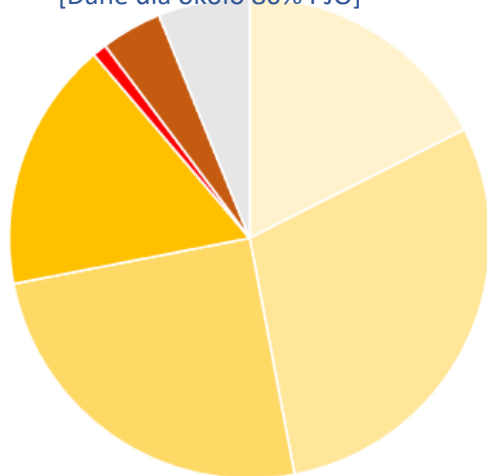
W przypadku prowadzenia analizy z dokładnością do gmin, obraz nie jest już tak wyraźny. W większości gmin w Polsce nie ma po prostu żadnej drużyny ZHP.

H I B

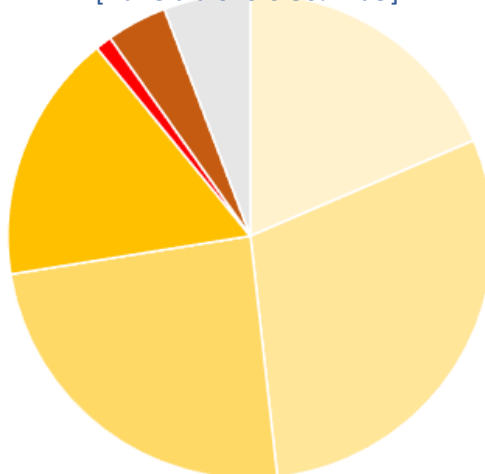
ZHP 2020 w liczbach

Piony metodyczne (dane zbiorcze)
[Dane dla około 80% PJO]

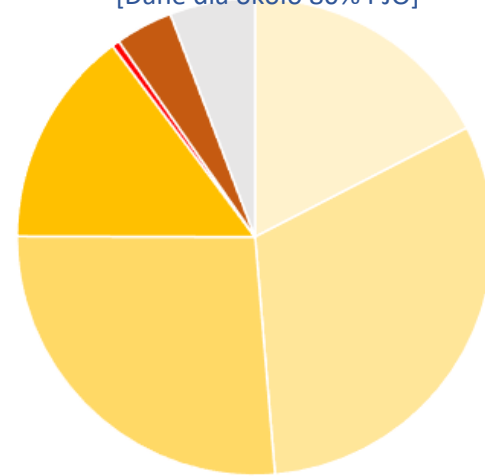
- Zuchy
- HS
- Instruktorzy w wieku wędrowniczym
- Starszyzna 21+
- Harcerze
- Wędrownicy
- Instruktorzy w wieku 21-65 lat

Piony metodyczne (miasto)
[Dane dla około 80% PJO]

- Zuchy
- HS
- Instruktorzy w wieku wędrowniczym
- Starszyzna 21+
- Harcerze
- Wędrownicy
- Instruktorzy w wieku 21-65 lat

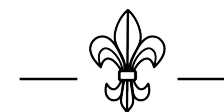
Piony metodyczne (wieś)
[Dane dla około 80% PJO]

- Zuchy
- HS
- Instruktorzy w wieku wędrowniczym
- Starszyzna 21+
- Harcerze
- Wędrownicy
- Instruktorzy w wieku 21-65 lat

W środowiskach wiejskich zwraca uwagę mały odsetek instruktorów w wieku wędrowniczym (około 13% wszystkich instruktorów z tego środowiska, dla porównania w miastach jest 27% takich instruktorów).

[Dane dla około 80% PJO]

H I B

Wnioski

1. Jakkolwiek nie dysponujemy odpowiedniej jakości statystykami sprzed stu lat, nawet w kategoriach czysto demograficznych sytuacja współczesna jest diametralnie odmienna od tej, jaka miała miejsce w początkach ZHP.
2. W większości gmin w Polsce nie ma PJO ZHP.
3. Rozmieszczenie PJO jest wybitnie nierównomierne. Szczególnie widoczna jest rola województw: mazowieckiego, wielkopolskiego, małopolskiego i łódzkiego oraz ich stolic. W przypadku druzyn wiejskich rozproszenie terytorialne jest nieco większe, przy czym w dwóch trzecich miejscowości, w których działają PJO ZHP, działa tylko jedna jednostka.
4. Obecnie w Polsce występuje zjawisko migracji z aglomeracji do okolicznych wsi i mniejszych miast “sypialni” (semiurbanizacji) i – być może częściowo reurbanizacji (przynajmniej w zakresie korzystania z usług publicznych, w tym szkół). Zjawiska te wymagałyby dalszych badań, może się bowiem okazać, że część druzyn nominalnie wiejskich jest raczej druzynami o charakterze miejskim działającymi w miejscowościach nie mających praw miejskich.
5. W środowiskach wiejskich zwraca uwagę mały odsetek instruktorów w wieku wędrowniczym.

Prośby i pytania

1. Dbajcie o kompletność i dokładność danych w TIPI.
2. Zapraszamy do zapisania się do panelu badawczego Harcerskiego Instytutu Badawczego. Obecnie prowadzimy badanie na temat aktywności w czasie pandemii COVID-19, które adresowane jest do harcerek, harcerzy, harcerek starszych i harcerzy starszych <https://limev3.zhp.pl/index.php/474689>
3. O co moglibyśmy Was zapytać? Czy widzicie potrzebę przeprowadzenia badania jednostek działających na wsiach (np. jakie są drużyny wiejskie? Ile lat funkcjonują? Czy są koedukacyjne czy nie? Czy są specjalnościowe? jak zdobywają środki finansowe? Czy działają w szkołach czy poza? Czy mają harcówki? Czy działają w szczepach?, Jakie problemy występują w środowisku? Jakie są dobre praktyki pozwalające na działanie drużyn wiejskich?
4. Zapraszamy na pięciolecie HIB <https://www.facebook.com/events/402860940791818>
5. ... i pamiętajcie: dbajcie o kompletność i dokładność danych w TIPI.

Harcerski Instytut Badawczy

- prowadzenie badań z zakresu wiedzy o ZHP, inicjowanych samodzielnie i w odpowiedzi na zapotrzebowanie władz ZHP,
- inicjowanie i prowadzenie naukowych programów badawczych,
- inicjowanie forów wymiany myśli teoretycznej, doświadczeń i wyników badań (konferencje, seminaria, publikacje) wewnątrz i poza ZHP,
- wspieranie i kontrola projektów badawczych realizowanych z udziałem członków ZHP (wraz z udzielaniem zgody na takie badania),
- organizacja szkoleń dotyczących prowadzenia prac badawczych i interpretacji ich wyników,
- gromadzenie opracowań, informacji, wyników badań obejmujących swym zakresem zagadnienia, które mieszczą się w obszarze działalności statutowej Związku,
- administrowanie Panelem Badawczym ZHP.

Kontakt: badania@zhp.pl

WWW: <https://hib.zhp.pl>

Facebook: <https://www.facebook.com/hibzhp>

H I B

Dziękuję za uwagę

dr inż phm. Maciej Szmit

HIB

Harcerski Instytut Badawczy ZHP